

Bételský kněz Amasjáš poslal izraelskému králi Jarobeámovi zprávu: "Spikl se proti tobě muž jménem Amos přímo v izraelském domě. Není možné, aby země snášela všechna jeho slova. Amos totiž říká: Král Jarobeám zemře mečem a Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země." Pak řekl Amasjáš Amosovi: "Seber se proroku a prchej do judské země! Tam chleba jez a tam si prorokuj! A nikdy už nemluv v Bételu, neboť je to svatyně králova, královský dům." Ámos Amasjášovi odpověděl: "Nebyl jsem prorok ani prorocký žák, zabýval jsem se dobyt看kem a sběrem fíků. Hospodin mě vzal od ovcí, Hospodin mi rozkázal: »Jdi a prorokuj Izraeli, mému lidu!« Slyš tedy slovo Hospodinovo. Ty říkáš: »Nemluv proti Izraeli, nevynášej soud nad domem Izákovým« Proto Hospodin praví toto: »Tvá žena bude plakat hanbou, tvoji synové a dcery padnou mečem, tvá půda bude přidělena cizincům a ty zemřeš daleko od domova.« Izrael bude zcela jistě vysídlen ze své země."

Amos 7,10-17

Milí přátelé, rád bych vám dnes pověděl příběh muže, o němž jste, myslím, mnoho neslyšeli. Jmenoval se Amos, to znamená nosič. Možná jste někdy viděli na nádraží muže, který vezme cestujícím těžký kufr na ramena a donese ho až k taxíku. Ale Amos nenosil kufr. Jeho úkol byl náročnější. Amos nesl Boží slovo, které bylo často těžší než všechna břemena, která si umíme představit. Měl svému lidu vyřídit, že na ně Pán Bůh nechá dolehnout důsledky jejich zlých činů. Amos měl špatné zprávy. A to nemají lidé rádi. Však ho taky vyhnali z kostela, když se jim pokoušel domluvit.

Ale musíme to vzít od začátku. Amos se narodil nedaleko Betléma, asi 800 let před Kristovým příchodem. To už je hodně dávno, ale jak uvidíte, některé věci se ani za tři tisíce let příliš nezměnily. Lidem se tehdy - podobně jako dnes - vedlo poměrně dobře. V Izraeli se mnoho lidí věnovalo obchodu a podnikání a mnozí díky tomu zbohatli. Jiní naopak velice zchudli. Podle Mojžíšova zákona měl mít každý zaručené sociální minimum. Nikdo nesměl chudé lidi připravit o jejich pole, domov a šaty. A přece se to dělo. Mocní a bohatí podplatili soudce a ti jim pomohli chudé lidi odrat do poslední koruny.

Prorok Amos byl první, kdo veřejně řekl: „Toto se Pánu Bohu nelíbí". Možná byl dokonce první na světě, kdo se veřejně zastal chudých a pohrozil bohatým. Upozornil na potřebu sociální spravedlnosti. Není možné, aby bohatí byli stále bohatší a chudí ještě chudší.

Amos ale nebyl politik. Nechtěl vyhrát volby. Neměl žádné osobní ambice. Nikdo ho za jeho činnost neplatil. Amos pouze plnil Boží úkol. Přinášel lidem Boží slovo. Varoval je před katastrofou. Povzbuzoval je k nápravě. A když si nedali říci, nechal je být a vrátil se ke svým ovcím.

Ale i když si tehdy lidé nedali říci, Amosova slova nezanikla. Díky Amosovi víme, že nejde oddělit víru v Boha a každodenní život. Mnohým by se líbilo, kdyby to spolu nijak nesouviselo. Tak tomu totiž bylo v pohanství. Tam mohl člověk usilovat o boží přízeň a požehnání a nikdo se ho neptal, jak zachází se svými služebníky, jak se chová k manželce a zda se postaral o své rodiče. Mnozí by to byli rádi zavedli i v Izraeli. Ale Amos jasně řekl: „Nelze věřit v Boha a současně někoho podvádět. Když ublížíš člověku, ubližuješ samotnému Bohu. Když okradeš souseda, okrádáš současně i Pána Boha."

Díky Amosovi víme, že ve víře se nedá nic předstírat. Hloubka naší víry se nepozná podle počtu a délky modliteb, ale podle toho, jak se chováme ke svým bližním. V tom je biblická víra náročná a mnoho lidí z ní raději vycouvá, než aby se k Bohu přiznalo. Na druhé straně tam, kde lidé věří v Hospodina, nikdo se nemusí bát, že bude mít nouzi a zůstane bez pomoci. Když na to křesťané zapomenou, pošle Bůh nového Amose, který jim to znovu připomene.

Musíme si přitom uvědomit, že tehdy se lidé nedělili na věřící a nevěřící jako dnes. Do kostela chodili všichni. Přijít do chrámu na bohoslužby bylo stejně samozřejmé, jako se dnes chodí do práce nebo do školy. Všichni se modlili, odříkávali vyznání víry, zpívali žalmy, přinášeli oběti a dávali finanční dary. Být knězem bylo tehdy velmi příjemné povolání a všichni si takových lidí vážili. Amos však nebyl kněz. Byl to obyčejný pastýř ovcí. Neměl žádné školy. Nikdo ho neučil skládat si projevy. Byl to obyčejný dělník, který v létě svěřil ovce sousedovi a šel česat fíky, aby si trochu přivydělal. A právě takového docela obyčejného člověka si Bůh vybral, aby skrze něho lidem promluvil do svědomí.

Není to zvláštní? Když chce Pán Bůh změnit svět, nepoužívá k tomu většinou profesionály, ale docela obyčejné lidi. Možná se Amos vymlouval, možná se bránil, že neumí mluvit a má na starosti své ovce, ale Pán Bůh ho přesvědčil, aby se nebál a šel. A bylo to dobře. Protože právě tím, že byl Amos amatér a laik, nemohl mu nikdo říci: „Ty říkáš pouze to, za co tě platí."

Vzpomínám si, že mě kdysi hrozně naštvalo, když o mém pohřebním kázání někdo řekl: „Bodejť by nemluvil o Pánu Bohu, když ho za to platí." Ale nemohl jsem nic namítat. Já skutečně žiju z toho, že vám vykládám bibli. Církev poznala, že je třeba, aby se takové práci někdo naplno věnoval. Ale právě proto je důležité, aby Boží slovo nesli do světa také obyčejní lidé, kteří z toho, že svědčí o Bohu, nic nemají - leda starosti a práci navíc. Jejich svědectví je tím o to přesvědčivější a naléhavější. Nemůžeme ve všem spoléhat jen na faráře a sborovou sestru. Každý z nás by měl občas

tak jako Amos opustit své ovce, své každodenní úkoly v zaměstnání, ve škole nebo v rodině a dát se Pánu Bohu k dispozici.

A tak Amos vyrazil. I když byl doma v Judsku, Hospodin ho poslal do severního Izraele. V cizině má člověk výhodu, že ho neznají a může překvapit. Ale také mu tam mohou říci: „O takové jako jsi ty tady nestojíme. Vrať se, odkud si přišel.“

Amos vstoupil do chrámu v Betel, kde bylo shromážděno mnoho lidí a řekl: „Hospodin mi ukázal kobyly, které sežerou všechnu úrodu.“ Všichni se vyděsili, ale Amos je uklidnil. „Modlil jsem se k Hospodinu a on té pohromě zabránil.“

Druhý den přišel a řekl: „Viděl jsem, jak naši zemi zachvátil požár. Polovina úrody lehla popelem a v zemi nastal hlad.“ Lidé už chtěli utíkat domů, aby aspoň něco zachránili, ale Amos je znovu uklidnil. „Modlil jsem se k Hospodinu a on mi slíbil, že Izrael bude zachráněn.“ Lidé si znovu oddechli ale nepochopili, jak je situace vážná.

Třetí den Amos znovu promluvil: „Viděl jsem Hospodina, jak stojí s olovnicí nad našimi městy, a všechno, co je křivé, boří a ničí.“ Lidé zůstávali v klidu, protože čekali, že to zase dobře dopadne. Ale Amos řekl: „Když jsem prosil Boha o pomoc, řekl mi: Tentokrát už svému lidu neprominu. Dvakrát jsme je varoval, nyní je pozdě. Vaše domy, vaše chrámy, vaše bohatství - to vše bude zničeno a lid i s králem bude odveden ze své země do daleké ciziny.“

To bylo vážné slovo. Když kněží zjistili, že jim Amos kazí jejich krásné bohoslužby, postavili se proti němu. Nejvyšší kněz jménem Amazjáš se na Amose tvrdě obořil: „Kdo myslíš, že tě má poslouchat? Vždyť mluvíš proti našemu králi. Varuji Tě! Budeš potrestán. Vrať se do své země a služ těm, co ti platí. Tady nemáš, co dělat.“

Ale Amos se nedal. Předě všemi lidmi řekl nejvyššímu knězi: „Tobě král platí za to, co říkáš. Ale já nejsem kněz, ani prorok z povolání. Neposlal mě sem žádný člověk. Mně za má slova neplatí nikdo! Posílá mě sám Hospodin. V jeho jménu mluvím a žádné tvé pomluvy se nebojím. Jestli mě nenecháš na pokoji, špatně skončíš.“

Pak vzal Amos na tržišti koš shnilého, přezrálého ovoce, přinesl ho do chrámu a řekl: „Takhle dopadne Izrael, jestli si nedáte říci a budete dál okrádat své bližní. Možná si dnes připadáte jako zralé ovoce, které má na trhu nejvyšší cenu. Možná si myslíte, že se vám všechno daří a nikdo na vás nemá. Tohle ovoce také bylo ještě včera krásné a chutné a stálo mnoho peněz. Ale dnes je shnilé a nikdo by ho od vás nekoupil. Stejně to dopadne s vámi.“

Lidé v severním Izraeli si však řekli: Tak zlého a mstivého člověka poslouchat nebudeme. Naši kněží jsou lepší, protože nám nic zlého neříkají. Copak nepřinášíme Bohu velké oběti? Copak se neumíme modlit a zpívat žalmy? Až dosud jsme všechny nepřátele ze své země s Boží pomocí vyhnali. Proč by to mělo být jinak?

Lidé raději poslouchali laskavá a nadějná kázání Amasijášova a Amose poslali odkud přišel. Jenže udělali chybu. Neuběhlo ani 30 let a na celou jejich zemi přišla zkáza. Přesně jak to Amos řekl. Byly vystěhovány do cizí země a nic po nich nezbylo. Všechna luxusní lůžka ze slonoviny, všechny pyšné kamenné hrady, všechny obchodní domy a bohatě rodící vinice -to vše sežehl válečný požár. Chrám v Betel byl zbořen a jejich král i s knězem Amasjášem odvedeni do zajetí, z kterého už nikdy nevrátili. Dokonce ani jejich děti. Severní Izrael zanikl. Přitom byli včas a vícekrát varováni. Nejen Amosem, ale také Ozeášem a dalšími proroky. Ale nikdo z nich nebral Boží slovo vážně.

Z toho vidíme, jak je nebezpečné, když si lidé vyberou kazatele, učitele nebo politika, který jim říká, co sami chtějí slyšet. Není dobré, když nám v kostele říkají, co se nám líbí a nic víc po nás nechťejí. Není dobré, když čteme pouze noviny, kde píší, s čím souhlasíme. Představte si, že byste ve škole měli za učitele vlastní kamarády a kteří by vám stále psali samé jedničky. K čemu by vám však byl tak skvělý prospěch, kdybyste ve skutečnosti nic neuměli. Při první skutečné zkoušce, byste těžce pohořeli.

Lidé se většinou brání pravdě, která je jim nepříjemná. Měli rádi kněze Amasjáša, protože jim vykládal, jak jsou dobří a jak je Pán Bůh miluje. Amose vyhnali, protože pojmenoval jejich chyby. Moudrý člověk však naslouchá i hlasům, které jsou mu proti srsti. Pravda nás většinou bolí a provokuje. Ale když ji budeme ignorovat, všechno bude nakonec ještě horší. Před pravdou nelze strkat hlavu do písku.

Prorok Amos jednou řekl: „Hledat Hospodina, znamená hledat dobro.“ Všimněte si, že Pána Boha je třeba hledat. Nelze se spokojit s tím, že ho už dobře známe a víme, co od nás očekává. Každý z nás má tendenci Boží vůli si zjednodušit a zredukovat na to, na čem stačíme a co nás moc nestojí. Naše víra má sklon být pohodlná a povrchní. Pána Boha je však třeba stále hledat. V každé době od nás Bůh očekává něco jiného. Pán Bůh je vždycky o několik kroků před námi. Ani v církvi nestačí jen opakovat, na čem jsme si zvykli. Je třeba jít a myslet stále kupředu. Každá doba má své Amose, kteří nám říkají nové, často nepříjemné ale důležité věci. Kéž bychom je jako tehdejší Izrael nevyhnali.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti, že nám říkáš pravdu a ne to, co chceme slyšet. Děkujeme Ti, že nás varuješ před následky našich chyb dříve, než na nás dolehnou. Prosíme tě, abychom měli sílu změnit ve svém životě, co není dobré a někomu škodí. Dej nám odvahu řešit i nepříjemné problémy, které stále odkládáme. Dej, abychom všichni poznali, co od nás očekáváš a čím můžeme Tobě i druhým udělat radost. Amen.